

Wyrok z dnia 19 grudnia 1996 r.
I PKN 47/96

Sposób liczenia terminów określonych w art. 112 Kodeksu cywilnego nie ma zastosowania do okresów, od których zależy nabycie uprawnień pracowniczych - np. określonych w art. 153 czy 156 § 1 KP.

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 1996 r. sprawy z powództwa Danuty D. przeciwko Zrzeszeniu Międzynarodowych Przewoźników Drogowych w Polsce z siedzibą w W. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie, na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 25 lipca 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił rewizję strony pozwanej

U z a s a d n i e n i e

Powódka Danuta D. wniosła o zasądzenie od Zrzeszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych w Polsce między innymi ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy z 1994 r.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy dla Warszawy-Pragi wyrokiem z dnia 28 marca 1996 r. [...] zasądził na rzecz powódki kwotę 613,80 zł tytułem ekwiwalentu za urlop z 1995 r. Sąd Rejonowy ustalił, że powódka po rozwiązaniu stosunku pracy u poprzedniego pracodawcy pozostawała bez pracy od 30 września 1993 r. do 31 stycznia 1994 r. Umowę o pracę na czas nie określony zawarła ze stroną pozwaną w dniu 1 lutego 1994 r. Sąd Rejonowy uznał, że powódka miała przerwę w zatrudnieniu dłuższą niż 3 miesiące, gdyż czasu pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 1 października 1993 r. do 31 stycznia 1994 r. nie wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu (art. 30 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i bezrobociu - Dz. U. z 1995 r., Nr 1, poz. 1 ze zm.). Prawo do urlopu wypoczynkowego powódka nabyła dopiero po roku pracy, czyli z dniem 31 stycznia 1995 r. Dzień ten był jeszcze dniem zatrudnienia powódki, gdyż był to ostatni dzień wypowiedzenia. Powódka nabyła więc prawo do urlopu wypoczynkowego za 1995 r., a wobec rozwiązania stosunku pracy należy jej się ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany urlop.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, wyrokiem z dnia 25 lipca 1996 r. [...] zmienił wyrok Sądu Rejonowego i oddalił powództwo co do kwoty 613,80 zł. Sąd Wojewódzki stwierdził, że z przepisu art. 153 KP wynika wyraźnie, iż prawo do pierwszego urlopu pracownik uzyskuje dopiero z upływem roku pracy. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego dzień 1 lutego 1995 r. stanowiłby dla powódki "upływ roku pracy". Z dniem 31 stycznia 1995 r. stosunek pracy jednak rozwiązał się. W związku z tym powódka nie nabyła prawa do urlopu wypoczynkowego w czasie trwania stosunku pracy.

Od tego wyroku kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, który zarzucił na-

ruszenie art. 153 oraz art. 171 § 1 pkt 1 KP i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz oddalenie rewizji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego. Rzecznik Praw Obywatelskich wywiódł, że Sąd Rejonowy trafnie przyjął, iż powódka nie nabyła prawa do urlopu wypoczynkowego za 1994 r. Jednakże zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich zgodnie z art. 153 KP pracownik uzyskiwał prawo do pierwszego urlopu z upływem roku pracy. Ponieważ stosunek pracy powódki trwał nieprzerwanie przez okres jednego roku, tj. od 1 lutego 1994 r. do 31 stycznia 1995 r., to - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że powódka nabyła prawo do urlopu wypoczynkowego z upływem roku pracy. Nastąpiło to z dniem 31 stycznia 1995 r., a więc w ostatnim dniu okresu wypowiedzenia, a nie z dniem 1 lutego 1995 r. Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że w drodze wykładni przyjęto, iż pracownik, który podejmuje pracę w dniu 1, 2 a nawet 3 stycznia roku kalendarzowego, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego z ostatnim dniem tego roku. Taką samą zasadę należy zastosować do powódki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia przepisu art. 153 KP, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 24, poz. 100), jest o tyle oczywisty, że przepis ten w ogóle nie mógł mieć w sprawie zastosowania. Urlop wypoczynkowy powódki nie był bowiem jej pierwszym urlopem pracowniczym, a tylko takiego urlopu dotyczył ten przepis. Urlop wypoczynkowy, o który chodziło w sprawie, był kolejnym urlopem wypoczynkowym powódki, a więc oceny nabycia do niego prawa należało dokonać w płaszczyźnie przepisu art. 156 § 1 in fine, a nie w aspekcie art. 153 zdanie pierwsze KP. Przepis art. 156 § 1 in fine KP określał, że pracownik podejmujący pracę po przerwie w zatrudnieniu trwającej dłużej niż 3 miesiące lub po rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem uzyskuje prawo do urlopu z upływem roku pracy. Miał on więc podobną treść do art. 153 zdanie pierwsze KP i dlatego poglądy przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i kasacji należy odpowiednio do tego odnieść. Mimo bowiem stwierdzenia, że w sposób oczywisty został naruszony przepis art. 153 KP, ponieważ został on uwzględniony zamiast przepisu art. 156 § 1 in fine KP, to jednak uznanie prawidłowości poglądów Sądu Wojewódzkiego mogłoby prowadzić do uznania, że zaskarżony wyrok, mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu (art. 393¹² KPC).

Sąd Wojewódzki wyraźnie tego nie wywiódł, ale należy uznać, że zastosowany sposób obliczania terminu roku pracy powziął w wyniku zastosowania art. 112 Kodeksu cywilnego poprzez art. 300 KP. Według art. 112 KC termin oznaczony w latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu. W przypadku powódki, która podjęła pracę w dniu 1 lutego 1994 r., termin roczny liczony według reguł art. 112 KC upływałby z dniem 1 lutego 1995 r., a nie z dniem 31 stycznia 1995 r. Jednakże należy pamiętać, że stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do stosunków pracy nie może być sprzeczne z zasadami prawa pracy, musi być odpowiednie, a przede wszystkim jest możliwe tylko w zakresie nie uregulowanym prawem pracy. W zakresie nabycia prawa do urlopu wypoczynkowego w aspekcie przepisów art. 153 KP i 156 § 1 in fine KP, po wejściu w życie tego Kodeksu w praktyce i literaturze panował w zasadzie zgodny pogląd, że określony tymi przepisami "rok

pracy" upływa z ostatnim dniem roku pracy, a nie według reguł art. 112 KC z pierwszym dniem po upływie roku pracy. Słusznie Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że przyjmowano, iż pracownik podejmujący pracę (po raz pierwszy - art. 153 KP lub po przerwie trwającej dłużej niż trzy miesiące - art. 156 § 1 in fine KP) w dniu 1 stycznia danego roku kalendarzowego, nabywał prawo do urlopu w dniu 31 grudnia tego roku, a nie w dniu 1 stycznia roku następnego (tak pismo Departamentu Prawa Pracy z dnia 12 maja 1976 r., PP-501-472/76, przytoczone w "Kodeksie Pracy, Wyjaśnienia i Orzecznictwo", Warszawa 1979, s. 553; w "Kodeksie Pracy, Komentarz", Warszawa 1977, s. 573 i "Kodeksie Pracy z komentarzem", Warszawa 1979, s. 413).

Zasadę tę należy odpowiednio odnieść do nabycia prawa do urlopu wypoczynkowego po przerwie trwającej ponad 3 miesiące, przy podjęciu pracy w innej dacie. W uchwale z dnia 21 maja 1991 r., I PZP 16/91 (OSNCP 1992 z. 1 poz. 10) Sąd Najwyższy przyjął, że pracownik nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym pracownik podjął zatrudnienie. W uzasadnieniu tej uchwały odrzucono stosowanie reguły z art. 112 KC do stosunków pracy. Sąd Najwyższy stwierdził, że okres pracy powinien być ustalony przy uwzględnieniu potocznego sposobu liczenia terminów, a więc bez sięgania do tej swoistej reguły. W prawie pracy ustanowione są bowiem odrębne od cywilnych zasady liczenia terminów (okresów). Związane to jest zwłaszcza z wprowadzeniem ustawowych okresów wypowiedzenia umów, w celu doprowadzenia do takiego stanu, by dzień, w którym zwyczajowo zatrudnia się pracowników, nie nakładał się na dzień, w którym rozwiązuje się stosunek pracy, a jedynie dzień ten bezpośrednio poprzedzał. Ponieważ zwyczajowo zatrudnia się pracowników pierwszego danego miesiąca, stąd ustawodawca jako termin wypowiedzenia wskazał ostatni dzień miesiąca. Na gruncie prawa pracy zasady obliczania okresu pracy warunkującego nabycie prawa do nagrody jubileuszowej odbiegają od reguł prawa cywilnego. Uznając, że kwestia ta jest uregulowana w prawie pracy, nie ma podstaw, by sięgać w tym zakresie do Kodeksu cywilnego. Poglądy te należy w pełni odnieść do nabycia prawa do urlopu wypoczynkowego po roku pracy (art. 153 i 156 § 1 in fine KP).

Należy więc stwierdzić, że Sąd Wojewódzki błędnie zastosował przepis art. 153 KP, a jego rozstrzygnięcie nie odpowiada prawu, gdyż zastosowana wykładnia nie może być uznana za prawidłową także co do przepisu art. 156 § 1 in fine KP. Prawidłowo stosując ten przepis należy uznać, że powódka nabyła prawo do urlopu wypoczynkowego za 1995 r. w dniu 31 stycznia tego roku, a więc w ostatnim dniu okresu wypowiedzenia, czyli w czasie trwania stosunku pracy. Nabyła więc tym samym prawo do ekwiwalentu pieniężnego za nie wykorzystany urlop zgodnie z art. 171 § 1 KP.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest więc zasadna. Ponieważ w sprawie wystąpiło jedynie naruszenie prawa materialnego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹⁵ KPC (w brzmieniu po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. Nr 43, poz. 189), uchylił zaskarżony wyrok Sądu Wojewódzkiego i oddalił rewizję strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego, zasądzającego na rzecz powódki ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

=====